

Jarrett D. Davis and Glenn M. Miles

»Sramotili so me«: Raziskava o ranljivosti otrok z ulic Manile, Filipini

Raziskovalna študija je ena od mnogih, ki vključuje pripovedi oseb, ki so doživele spolno izkoriščanje v jugovzhodni Aziji. V študiji, ki raziskuje dejavnike tveganja in ranljivosti uličnih otrok v Manili, je sodelovalo 51 dečkov, ki živijo ali delajo na ulici. Raziskovali so demografske značilnosti, družinska ozadja, predsodke in diskriminacijo, dejavnike tvegane spolnosti, zlorabo drog, spolno nasilje in zlorabe, dohodke, duhovnost in načrte za prihodnost. Ključne ugotovitve kažejo, da je večina sodelujočih doživela fizično in spolno nasilje ter uživalo droge. Dečki so spregovorili o stigmati in diskriminaciji, ki jo doživljajo zaradi dela na ulici in o notranjih bitkah – pomagati družini preživeti in družbene tradicije. Šele z resničnim razumevanjem dejavnikov tveganja, ki vodijo v spolno izkoriščanje, lahko načrtujemo programe pomoči, ki bodo naslovili specifične potrebe ranljivih skupin in preprečili nadaljnje izkoriščanje.

Večina raziskav se ukvarja z ranljivostjo in izkušnjami izkoriščanja žensk in deklic, redkeje pa se raziskuje potrebe dečkov in mlajših moških. Večinoma so prikazani kot izkoriščevalci, zvodniki in kupci spolnih storitev, skoraj nikoli kot žrtve ali preživeli. Moški redkeje spregovorijo o spolnem nasilju – sram, skrbi, vezane na spolno identiteto oz. orientacijo, strah pred negativnimi posledicami v osebnih odnosih, socialno-kulturne ovire, moški kot žrtve ne ustreza predstavi o pravi moškosti, premalo programov pomoči posebej za moške, premalo osveščanja, da so tudi moške žrtve spolnega nasilja.

Zanemarjanje moških v mednarodni literaturi

Mednarodne raziskave o spolnem nasilju vodijo do napačne predstave o moških. Spolni stereotipi temeljijo na tem, da so moški povzročitelji nasilja, ženske pa žrtve. Ugotovitve kažejo, da se spolno nasilje tiče le žensk. Posledično je manj identificiranih dečkov, ki so ranljivi, da postanejo žrtve, prav tako za njih ni ustreznih storitev. Prav tako nasilje redkeje prijavijo geji, biseksualci, trans osebe in queer moški, čeprav so bolj izpostavljeni tveganju za spolno nasilje. V raziskavah so moški redkeje videni kot ranljive osebe, ki so lahko spolno, fizično in čustveno zlorabljene. V primerih zlorab so moški tudi zakonodajno manj zaščiteni. Podatki iz leta 2010 kažejo, da je bilo na Šri Lanki 90 % dečkov (od skupno 20.000–30.000 zlorabljenih otrok), ki so bili spolno zlorabljeni in vnaprej naročeni s strani pedofilov, ki so prihajali v državo. Med zlorabami dečke pogosto snemajo in posnetki krožijo na spletu. V ZDA naj bi bilo posnetkov, na katerih zlorabljujejo dečke, več kot polovica.

Spolna zloraba moških je težje sprejeta in manj razumljena. Ključni razlog tiči v kulturnem konstrukt moškosti, saj naj bi bili moški močni, robustni in odporni na viktimizacijo. Že sam koncept ranljivosti je v nasprotju s konceptom moškosti. Tudi moški sami se ne zavedajo lastne ranljivosti ravno zaradi močne kulturne predstave, razen ko gre za izjemne okoliščine, npr. posilstva v zaporih. V literaturi je večkrat omenjeno, da je spolna zloraba v otroštvu za dečka manj travmatična, sploh če je ženska tista, ki zlorablja otroka. Raziskave pa ugotavljajo, da so posledice spolne zlorabe za moške in ženske skoraj identične.

Otroci z ulice in spolno izkoriščanje

Na podlagi podatkov raziskav prihaja največ izkoriščenih otrok iz revnejših držav (JV Azija), veliko pa jih je tudi iz ZDA, Velike Britanije in mnogih evropskih držav. Družbeni in ekonomski dejavniki močno vplivajo na ranljivost otrok, ki se znajdejo na ulici. Starejši otroci čutijo obvezo, da zaslužijo denar in družini pomagajo preživeti. Med družinami, ki živijo v hudem pomanjkanju, se delo na ulici nekako pričakuje.

Otroci na ulici so podvrženi visokemu tveganju, da postanejo žrtve izkoriščanja in trgovanja z ljudmi (delovno in spolno izkoriščanje, beračenje, izvajanje kaznivih dejanjih). Živijo v hudi revščini. Mladi, ki so izolirani, še prej padejo pod vpliv, so žrtve manipulacije, zlorab, včasih s strani sorodnikov, neznancev ali pa članov uličnih tolp. Mnogi mladi fantje so prisiljeni v spolne odnose za preživetje. V zameno dobijo hrano, denar ali darila. Fantje in moški na Filipinih, ki so žrtve različnih zlorab, so pogosteje manj zaščiteni kot deklice in ženske in zato še bolj podvrženi izkoriščanju. Otroci z ulice, ki ne živijo doma, so pogosteje vključeni v ulično prostitucijo, pogosteje zlorablajo substance, se počutijo izolirane in imajo samomorilne misli. Za fante velja prepričanje, da so močni in znajo poskrbeti zase. Če mladostnik pusti, da postane plen, ga pogosto za to krivijo, saj ne ustreza standardom moškosti. Prav tako redkeje prijavijo spolno zlorabo.

Ugotovitve raziskave

Raziskavo, v kateri je sodelovalo 51 dečkov (starih med 10 in 19 let) z ulice (nekateri na ulici živijo, drugi tam preživljajo večino časa), so izvedli leta 2014. Intervjuje so izvedli ustrezno usposobljeni socialni delavci. Vprašanja so se nanašala na demografske podatke, socialne odnose, osebno in družinsko premoženje, socialno in čustveno doživljanje, stigmo in diskriminacijo, spolno zlorabo, spolno izkoriščanje, spolno zdravje, nasilje, ustvarjanje dohodka in načrte za prihodnost.

Raziskava je potrdila, da dečki na ulici doživljajo fizično in spolno nasilje, so žrtve spolnega izkoriščanja, diskriminacije, čutijo sram, krivdo in so samomorilni. Doživetega nasilja ne prijavljajo. Na Filipinih je zakonsko določena starost za privolitev v spolni odnos 12 let, kar je najnižja starost v Aziji. To pomeni, da otrok, ki je mlajši od 12 let, ne more privoliti v nobeno obliko spolnosti z odraslo osebo. Kljub temu pa so na Filipinih prepovedani spolni odnosi z osebami, mlajšimi od 18 let, če je otrok na spolni odnos pristal v zameno za denar, dobiček ali kakršnokoli drugo plačilo. V raziskavi je bilo ugotovljeno, da so sredstva prisile vključevala denar, hrano in darila. Večina dečkov je sprejela ponudbo za seks zaradi preživetja, nekateri so omenjali tudi zvodnike. Večina dečkov je fizično in/ali spolno nasilje doživela s strani drugih mladostnikov znotraj skupnosti.

Priporočila

Na Filipinih in širšem območju preredko govorijo o ranljivosti dečkov in mladih moških v povezavi s spolnim izkoriščanjem. Potrebno je izboljšati mehanizem poročanja o zlorabah dečkov in jih spodbuditi, podučiti in informirati o tem, da nasilje prijavijo ter zagotoviti ustrezne oblike pomoči. Na prvem mestu je potrebno zaščititi ranljive osebe.

Prevedno in povzeto po: Davis, Jarrett D. and Miles, Glenn M. (2019) ""They Shamed Me": An Exploratory Study on the Vulnerabilities of Street-Involved Boys to Sexual Exploitation in Manila, Philippines," *Dignity: A Journal on Sexual Exploitation and Violence*: Vol. 4: Iss. 3, Article 2. Dostopno na <https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1149&context=dignity> (23. 9. 2020).